

Fabrikalarda, işyerlerinde,
okullarda, mahallelerde,
yazılarda içinde!

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!

İŞÇİNİN SESİ

Kendi emanetini
kendimiz sağlıyoruz!
Çün gereği komitelerinde
ortuklenim

Yıl: 6, Sayı: 120-121
22 Ocak 1980

Dünya Devrimci Marksizmi ve Opörtünistlerin Çaresizliği

R. Yürükoğlu

Opörtünistler, 100. sayıda sorduğumuz 26 sorunun bazılarını, aradan aylar da geçse, yanıtlamaya başladılar. Leninciler, herşeyi bir yana bırakın, Türkiye komünist hareketine getirdikleri ideolojik dinamizmle büyük bir toplumsal işlev görüyorlar.

Opörtünistler, bazı soruları hiç yanıtlamadan, bizim söylediklerimizi alıp kendi görüşleri gibi öne sürüyorlar. Bazılarını ise "yanıtlıyorlar". Batağın derinlerine iki yoldan iniyorlar. Bizim de görevimiz bu değil mi?

Lenincilerin ideolojik saldırısının haklılığı ve güçlülüğü Türkiye'yi karıştırdı. Çeşitli keşimsel çıkarlar nedeniyle "anahtar bendedir" tutumuyla TKP içinde saf tutması engellenmiş ama komünizmle gönül vermiş pek çok kişi ve gurup, aynen bizim yaptığımız gibi, kendi ideolojik ve siyasal konularını yeni baştan değerlendirmiyorlar. Leninci ideolojiye dayanan gerçek birlik istemi hızla yaygınlaşıyor. Opörtünistler panik içinde. Saçma sapan işler yapıyorlar. Birgün öyle söylüyorlar, ertesi gün dönüp başka şey söylüyorlar. Ortalık toz duman.

Böyle bir ortamda, likidatör anlayışın özünü yakalamak oldukça zordur. Onun için tüm komünistler, opörtünistlere karşı sürmekte olan ideolojik kavgayı dikkatle izlemeli, onların ve Lenincilerin tüm yazdıklarını okumalı, günlük dönümleri anında saptamalıdır. Bu konuda, Lenin'in çok önemli bir uyarısı bize ışık tutmalıdır. Lenin şöyle diyor: Her ideolojik akım, "...büyüyen ve gelişen canlı bir varlıktır ve de işte bu gelişmenin şu ya da bu yöne oluşu, söz konusu felsefenin gerçek özünü anlamada, bize uzun tartışmalardan çok daha yararlı olur" (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, İngilizce basım, c.14, s.217).

Opörtünistler bugün büyük bir ideolojik baskı altındadırlar. Her gittikleri yerde Leninizm karşılıklarına çıkıyor. En güvendikleri yerlerde bile. Tüm davranışlarını bu olgu belirliyor. Opörtünistlerin yılan gibi kıvrılmalarını iyi anlayabilmek için, bu nedenle, Lenin'in uyarısı ile Lenincilerin ideolojik baskısını birlikte ele alıp değerlendirmek gerekir. Ancak bu iki öge birlikte değerlendirildiğinde sağlıklı bir sonuca ulaşılabilir.

Devrimci Merkez Konusunda Adım Adım Opörtünizm

Lenin'in yukardaki uyarısına uyarak, devrimci merkez tartışmasını en başından başlayıp kısa-

ca özetleyelim. Avrupa Türkiye Toplumcular Federasyonu (ATTF) nda 1971-72 yılları arasında geçen tartışmalardan başlayacağız.

Bugün savaş verdiğimiz görüşler büyük çoğunluğu ile aynı görüşler olmasaydı, ATTF'de geçen kavgalara önem vermeye değmezdi. Yurt dışında ölü bir örgütün içindeki kavgalar der geçerdik. Ama öyle değil. Aradan yıllar geçti, bir de baktık aynı anlayış, aynı kavgalar, bu kez TKP'de yineleniyor.

Opörtünistler, Berlin'de yapılan bir kongrede, İTİB'in kongre raporunda Stalin adı geçiyor diye ayağa kalktılar. "Olmaz böyle şey, çıkarın" dedilerdi.

Aynı kongrede "sarı sendikacılık" derdik diye yine ayağa kalktılar. "Sen ne istiyorsun, kızıl sendika mi istiyorsun, sendikanın kızılırsarı olmaz" dedilerdi.

Bir başka kongrede kadın sorunu üstüne karar tasarısı geçirebilmek için bir tam gün boşunmak zorunda kalmıştık. "Ne istiyorsunuz, kararlarımızla bizi birbirimize mi düşürmek istiyorsunuz" dedilerdi.

Saymakla bitmez. Neyse, konumuza dönelim. Bir genel yönetim kurulu toplantısında, İTİB temsilcisi, "Sovyetler Birliği dünya devrimci merkezidir" demişti. Yine ayaklandılar. "Böyle bir kavram yoktur, nereden çıkarıyorsunuz, bugün artık merkez yoktur" dedilerdi. İşte opörtünistler, dünya devrimci merkezi konusunda tartışmaya böyle başladılar!

Aradan yıllar geçti. Biz düşüncemizi değiştirmedik. Onlar da. Hem onlar bu konudaki suskunluklarını da değiştirmediler. 1976 eylülünde, 53. sayıdan başlayarak biz *İşçinin Sesi*'nin editörlüğünü üstlendik. Eylül 1977'de, 75-76. sayıda "*Devrimci Merkez - Zayıf Halka*" adlı yazı ile bugün savduğumuz görüşleri ortaya koyduk.

Opörtünistlerde ses yok!
Aralık 1978'de *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'nin ikinci basımı, genişletilmiş olarak yayınlandı. Bu basımda, devrimci merkez konusundaki görüşlerimizi daha da açarak yazdık.

Opörtünistlerde yine ses yok!
İşçinin Sesi'nin 30 Temmuz 1979 tarihli 100. sayısında sorduğumuz 26 soru ile opörtünistleri bu konuda görüş belirtmeye çağırdık. Bu noktadan sonra opörtünistlerin "açmaz"ı başladı. Artık birşey söylemek zorunlu oldu. Ama ne diyecekler? Konuşurken, "devrimci merkez diye birşey yoktur" demek kolay. Yazmaya geldi mi, o denli kolay değil!

Yıllarca susmuşuz, biraz daha sussak ne olur diyerek, tam 4 ay daha sustular.

Ardından, kasım 1979 başında dağıtmaya başladıkları "*Sol*" Opörtünist Fraksiyoncu

Akımla İdeolojik-Politik Savaşın İlk Çerçevesi" adlı TKP MK bildirisi geldi (Bak: *İşçinin Sesi*, sayı: 113-114). Opörtünistlerin yazılarında "devrimci merkez" kavramı ilk kez bu bildiride yer aldı. Ama tam bir yılan kıvraklığı içinde yer aldı. Bu kavram doğru mudur, yanlış mıdır, kendileri ne diyorlar, yok. Yalnızca şöyle bir cümle: "Komünist hareketin geçmişinde ileri sürülen ve yanlışlığı ortaya konan görüşleri savunuyor. Sovyetler Birliği'nin öncü rolünün değişebileceğini, devrimci merkezin kayması formülü ile vurgulayarak öne sürüyor".

Kendine "insan" diyen, işçi sınıfı aydını olmaya çalışan kişilerin, bilimsel namusdan bu denli uzak olabileceklerini başımıza gelmeden önce düşünemedik. Yukardaki cümleyi okuyan ne düşünür? Bunlar "devrimci merkez" kavramını ve de Sovyetler Birliği'nin devrimci merkez olduğunu kabul ediyorlar, yalnızca "vurguyu" eleştiriyorlar, demez mi?

Yahu, bunları kabul ediyordunuz da, 10-20-30-40-50 yıldır bu konuda neden tek bir satır karalamadınız? Neden, çıkıp da "böyleken böyledir" demediniz? İki ay, üç ay değil, 10 yıl, 20 yıl, 30 yılın sözünü ediyoruz. Önce bu suskunluğun, sonra da, birdenbire yukardaki cümleyle işe başlamanın hesabını verin bakalım.

Bu MK bildirisinin ardından *İşçinin Sesi*, 113-114. sayısında konuya bir daha değindi ve şöyle dedi:

"Menşevikler hiçbir yerde, Sovyetler Birliği'nin devrimci merkez olduğunu açıklamadılar. Gelgelelim bizi 'Sovyetler Birliği'nin öncü rolünün değişebileceğini, devrimci merkezin kayması formülü ile ... öne sürmek'le suçlamaya kalkıyorlar!

"Görülüyor ki, Menşevikler bu 'suçlamayı' yaparken bile, açık seçik bir biçimde 'Sovyetler Birliği devrimci merkezdir' demekten kaçınıyorlar. Böylece, bir kez, bizim sorumuz, 'Sovyetler Birliği devrimci merkez midir?' sorusu hâlâ yanıt bekliyor. İkincisi, Menşevikler bu soruyu yanıtlamayarak 'açık' düşüktüklerini anlıyorlar. Bu 'açığı' gözlerden saklamak için 'devrimci merkezin kayması formülüne' saldırıyorlar. Ama bununla yeni bir 'açık' veriyorlar. Çünkü devrimci merkezin kayması fikri Lenin'indir. İdeolojik açıkları pragmatik siyasetle örtbas etme yolu, daha büyük açıklara götürüyor.

Bunun üstüne, opörtünistlerin, 'görüşlerini' açıklamaktan başka yapacakları birşey kalmadı. Ve, yukarda okuduğunuz *Radio* yazısı geldi ortaya. İşte, bugünkü noktaya, böyle itile geldiler.

Şimdi, *Radio* yazısındaki görüşleri tek tek ele alalım.

Çalarken Bile Çarpıyorlar

*Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye'*de şöyle demiştik: "Dünya devrimci merkezi, proleter hareketinin, proleter savaşımının en yüksek aşamaya ulaştığı yerdir... Günümüzde dünya devrimci merkezi hâlâ Sovyetler Birliği'dir. Çünkü ekonomik ve toplumsal yönden gelişmiş sosyalist ülke, işçi sınıfı hareketinin en yüksek boyutlara ulaştığı ülke demektir. Ve dünyanın ilk işçi devleti Sovyetler Birliği bugün en ileri sosyalist ülkedir. ... İlk sosyalist devrimin etkusuyla birlikte, devrimci merkez emperyalist sistemin dışına çıktı ve zayıf halka ile devrimci merkez birbirlerinden ayrıldı" (*Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, 4. baskım, s.31-33).

Radio, "günümüzde, devrimci merkez artık zayıf halka kavramından ayrılmıştır" diyor. Ömürleri boyunca, devrimci merkez adını ağzlarına almayanların, ağzılarını açar açmaz *Zayıf Halka*'daki bir cümleyi aynen kullanmaları ne hoş bir raslantıdır. Haydi diyelim ki, kendi "bağımsız" çalışmalarıyla bu sonuca vardılar.

Ne var ki ardından gelen cümlede işler iyice sarpa sarıyor: "Devrimci merkez bu nedenle, proleter hareketinin, proleter savaşımının en yüksek aşamaya ulaştığı yer değil, yeni bir toplum düzeninin, sosyalizmin, komünizmin kurulma sürecinin geliştiği sistem, Sovyetler Birliği'nin öncülüğündeki dünya sosyalist sistemidir" (abç). "Bİ NEDENLE" diyor! Görüyor musunuz, nasıl kaş yapayım derken göz çıkarıyorlar! "Bu nedenle" diyor, devrimci merkez, proleter hareketinin en yüksek aşamaya ulaştığı yer değil, sosyalist sistemdir. Yani bu oportünist baylar diyorlar ki, sosyalizmi, komünizmi kurma savaşımı, işçi hareketinin bugün ulaştığı en yüksek aşama değildir! Yeni bir toplum kurma, sömürüyü, sınıfları yok etme savaşımı, oportünistlere göre günümüzdeki en yüksek işçi sınıfı savaşımı değil ha? Gelin şimdi bunu militanlara anlatın bakalım. Sömürsüz-sınıfsız özgür bir

dünya yaratma savaşımı, fabrikalarda, tarlalarda hergün tarihten gelen eşitsizliklerin üstüne çıkarak sosyalizmi üretme savaşımı, nasıl olur da en yüksek sınıf hareketi olmaz anlatın. Bakalım, başarabilecek misiniz?

Oportünistlerin mantığı, Sovyetler Birliği'nin, sosyalist ülkelerin uluslararası planda yürüttüğü sınıf savaşımını yadsıyor. Onlar sosyalist ülkede düşman sınıflar yok diye, sosyalizmi, komünizmi kurmayı işçi sınıfı savaşımı olarak görmüyorlar. Oysa bu, dünya emperyalist burjuvazisine karşı savaşımın en yükseğidir.

Ne var ki, sosyalist ülkeler, başlangıç düzeyleri, ekonomik ve toplumsal rezervleri, insan malzemesi açısından farklıdır. Bu farklılık, gelişme oranları açısından farklılık getirir. Sosyalist ülkeler arası ekonomik entegrasyon, ekonomik ve toplumsal yönden daha geri ülkelerin kendi başlarına gerçekleştirebilecekleri gelişme hızından çok daha yüksek tempoları kalıcı olarak sürdürebilmelerinin en büyük güvencesidir. Ve bu ekonomik entegrasyon ilerledikçe, çeşitli sosyalist ülkeler arasındaki daha az elverişli koşullar giderek törpülenmektedir. Ama ortadan tam olarak kalkmaları, 10-20 yılın değil, çok uzun tarihsel dönemlerin işidir. Bu nedenle, sosyalist ülkeler arasında farklı gelişme tempolarının varlığını saptamak (ki öyledir), hiç de "kör yasar"dan, "eşitsiz gelişme yasası"ndan söz etmek değildir. İki düzeyi birbirine karıştıran oportünistler, bilimin karikatürü olmaktan öteye geçmiyorlar.

Sovyetler Birliği sosyalist ülkeler arasında en yüksek gelişme hızına sahip ülkelerdendir. Böyle olmasaydı (varsayım yapıyoruz) en düşük gelişme hızına sahip olsaydı, belirli bir anda öteki bazı sosyalist ülkeler onu geçemez miydi? Geçebilirdi. Ama bu, "kör işleyiş", "eşitsiz gelişme yasası" işliyor demek olmazdı. Çünkü böyle bir durumda Sovyetler Birliği, o yasanın öngördüğü gibi geriliyor, duruyor değil, kendi temposuyla ve bu tempoyu giderek de artırarak yine gelişiyor olacaktı. İşte bu nedenle, oportünistlerin yaptığı bilgiçlik kendi savlarını çürütüyor.

Devrimci Merkezin Değişmesi ve Lenin

Devrimci merkezin değişebilirliği konusunda gütreceğimiz ikinci nokta, bu "formül"ün, bizim değil, Lenin'in olduğudur. Lenin, uzun yıllar Sovyet devrimini Avrupa'da proleter devrimlerin izleyeceğini düşündü, bunu bekledi. Oportünizm devrimi batağa sürmeseydi, bu bekleşim gerçekleşecekti. Olmadı. Ama Lenin, o dönemlerde, devrimci merkez Sovyetler Birliği'nden başka bir ülkeye geçebileceğini şu sözlerle anlattı:

"Proletaryanın daha büyük ağırlığının ve etkinliğinin olduğu, daha gelişmiş ülkelerde kurulacak Sovyet Cumhuriyetlerinin, proletarya diktatörlüğü yolunu tuttukları zaman Rusya'yı geçmemeleri için hiçbir neden yoktur" (Lenin, c.29, s.309-311).

Daha sonra, *Sol-Kanat Komünizmi*'nde aynı fikri şöyle yineledi: "Gelişmiş ülkelerden en azından birinde proleter devriminin utkusundan sonra, keskin bir değişimin olabileceği gerçeğini gözden kaçırmak da yanlış olurdu: (Olabilecek bu değişimle—İ.S.) Rusya model olmaktan çıkacak ve bir kez daha geri ('Sovyet' ve sosyalist anlamda) bir ülke olacaktır" (Lenin, c.31, s.21).

Görüldüğü gibi, Lenin, devrimci merkezin değişebilirliğini somut bir olasılık olarak koymuştur. Başka ülkelerde gerçekleşecek devrimlerle bir dünya sosyalist sisteminin ortaya çıkacağını Lenin de bileceğine göre ve de bazı sosyalist ülkelerin Sovyetler Birliği'ni geçebileceğini somut olarak kabul ettiğine göre, herhalde Lenin de "kör yasar"dan, "eşitsiz gelişme yasası"ndan söz ediyordur! Herhalde Lenin de "sinsi bir anti-Sovyetler"!

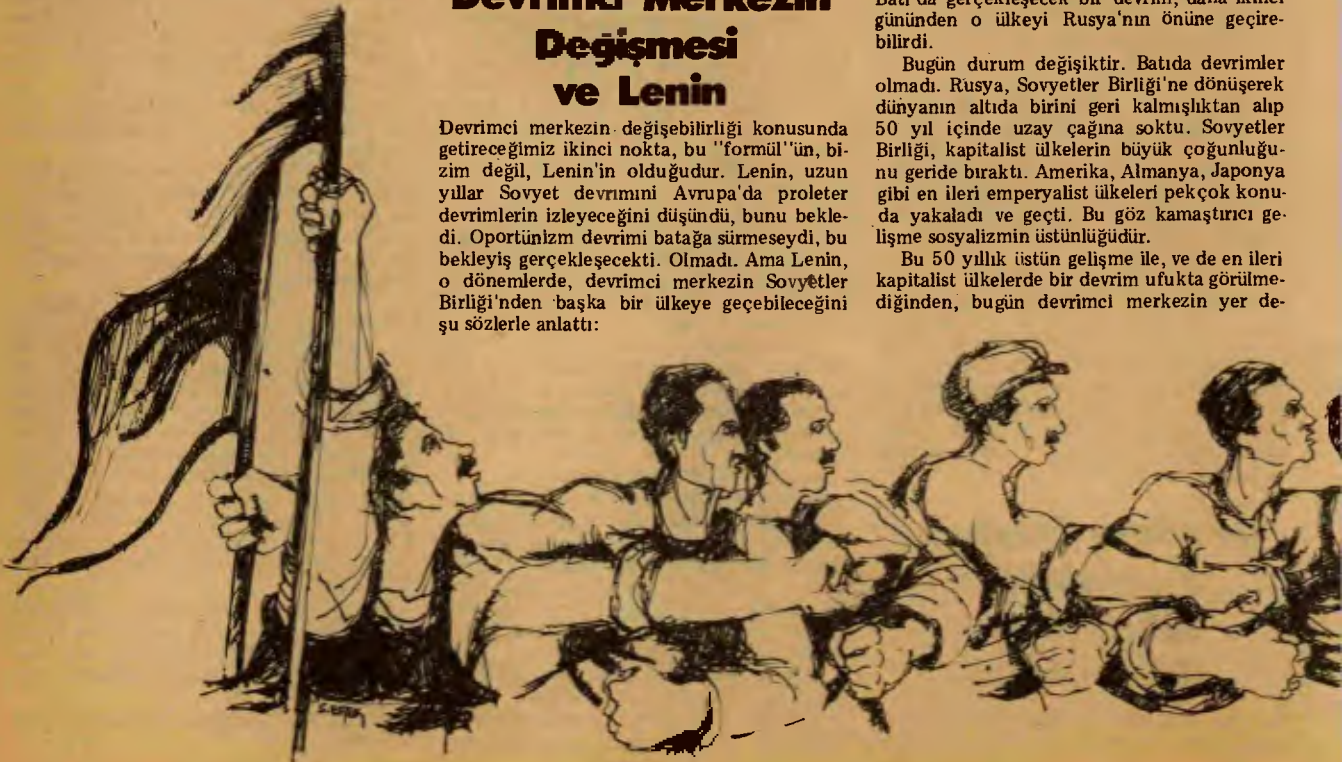
Devrimci Merkezin Değişmesi Bugünkü Koşullarda Pratik Değil Teorik Olasıdır

Devrimci merkezin değişebilirliği konusunda vurgulayacağımız üçüncü nokta, bunun bugün pratik değil, teorik bir olasılık olduğudur. Nasıl bugün, barışçı yoldan devrim henüz pratik değil ancak teorik bir olasılık olarak kabul edilebilirse (ama teorik bir olasılık olarak kesinlikle kabul edilmelidir) bu da öyledir.

Lenin'in yaşadığı dönemde, devrimci merkezin yer değiştirmesi somut bir olasılıktı. Rusya devrimini yeni yapmıştı. Avrupa ve Amerika'ya oranla çok geri bir ülkeydi. Batı'da gerçekleşecek bir devrim, daha ikinci günden o ülkeyi Rusya'nın önüne geçirebilirdi.

Bugün durum değişiktir. Batıda devrimler olmadı. Rusya, Sovyetler Birliği'ne dönüşerek dünyanın altıda birini geri kalmışlıktan alıp 50 yıl içinde uzay çağına soktu. Sovyetler Birliği, kapitalist ülkelerin büyük çoğunluğunu geride bıraktı. Amerika, Almanya, Japonya gibi en ileri emperyalist ülkeleri pek çok konuda yakaladı ve geçti. Bu göz kamaştırıcı gelişme sosyalizmin üstünlüğüdür.

Bu 50 yıllık üstün gelişme ile, ve de en ileri kapitalist ülkelerde bir devrim ufukta görülmediğinden, bugün devrimci merkezin yer de-

ğıştirmesi ancak teorik olarak kavramamız gereken bir olasılık düzeyine inmiştir. Pratik bir anlamı yoktur. Bu görüşümüzü *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye'de* açıkça yazdık:

"Dünya devrimci merkezi artık hiç değişmez mi?"

"Değişebilir. Devrimci merkezin, proleter hareketinin yükseldiği aşamalara bağlı olarak yer değiştirdiğini söylemiştik. Proleter savaşımların, sosyalist devrim ve sosyalizm kuruluşundan daha yüksek aşaması, gelişmiş sosyalizm kuruluşu, sonra komünizmin maddi-teknik temellerinin atılması ve sonunda komünist toplum aşamasıdır. Dünya devrimci güçlerinin merkezi olma durumu bundan böyle bu aşamalara bağlı olarak, ya da aynı aşama içinde daha ileri gitmeyle yer değiştirebilir. Lenin'in dediği gibi, en ileri sosyalist ülkeyi ekonomik ve toplumsal alanlarda geçebilen, üretim güçlerinin gelişimini onun üstüne çıkarabilen bir başka sosyalist ülkeye ve yalnızca bu ülkeye geçebilir" (agy, s.32).

"Yalnızca bu ülkeye geçebilir". Var mı öyle bir ülke? Yok. Demek ki, "şimdilik" değişmeyecek. Öyleyse bu yaygara neden? Etrafta da yel değirmeni yok ki, bizim Don Kışotlar saldırıyorlar. Daha sonra da *İşçinin Sesi*'nin 107-108. sayısında Seyit Havran yoldaş aynı görüşü yineledi. Şöyle dedi:

"En ileri sosyalist ülke olarak Sovyetler Birliği bugün de dünya devrimci merkezidir, sosyalizm yolunu tutan bir başka ülke onu her alanda geçene dek orada kalacaktır. (Ki bu, bugünkü koşullarda pratik değil, ancak teorik bir olasılıktır.)"

Devrimci Merkezin Değişmesi ve "Kör Yasalar"

Opportünistler, dünya devrimci merkezinin değişebilirliğini *teorik* açıdan tartıştığımız için bizi "sinsi bir anti-Sovyetizm" yapmakla suçuyorlar. Bunu yaparken de, "günümüzde sosyalist sistemin gelişme yasaları tıpkı toplumsal, ekonomik, politik, emperyalist ülkelerde olduğu gibi eşitsiz midir? Sosyalist ülkeler böyle kör yasalarla, eşitsiz gelişmelerle birbirini geçmiyor" diye bilgiçlik yapıyorlar. Oysa yaptıkları bilgiçlik, kendi kalkış noktalarını çürütüyor. Görelim.

Sosyalist ekonomide yasaların körçesine işleyemeyeceği, kapitalizmde körçesine işleyen "eşitsiz gelişme yasası"nın sosyalizmde olmayacağı çok açıktır. "Eşitsiz gelişme yasası", belirli bir dönemde belirli ülkeler güçlenirken, başka bazı ülkelerin güçten düşmesi, daha sonra yeni bazı ülkeler hızla yükselirken eski bazı ülkelerin güçsüzleşmesi sonucunu doğurur. Bu, kapitalizmin yasasıdır. Sos-

yalizmde böyle şey olmaz. Tüm ülkeler, tutarlı ve sürekli bir tempoyla gelişirler.

Opportünistler, dünya devrimci merkezini ve proletarya enternasyonalizmini gerçek düşmanlara (dünya komünist hareketinde ve Türkiye'de oportünizm, "solculuk", ulusçuluk, anti-Sovyetizm) karşı gerçek biçimde savunmuyorlar. Bundan dolayı Sovyetler Birliği ve proletarya enternasyonalizminin savunucuları gibi *görünebilmek* için (Türkiye'de kimse yutmasa bile dışarda yutan olur umuduyla) Sovyetizmi "devrimci merkezin değişebileceği formülü"ne karşı koruyorlar.

Nasıl Türkiye işçi sınıfı ve devrimci hareketinin bu türden "savunucular"'a gereksinimi yoksa, proletarya enternasyonalizmi, Sovyetler Birliği ve dünya komünist hareketinin de yoktur.

Sovyetler Birliği Her Alanda Emperyalizmi Geçtiğinde Çağ Değişecektir

Radio bize çatabilecek için bilimi, sağduyuyu fırlatıp atıyor ve şu soruları soruyor: "Bugün hangi kapitalist ülke Sovyetler Birliği'nden köklü bir biçimde ilerdedir? Hangi ülke bugün devrimini yapsa Sovyetler Birliği'nden çok daha ileri bir sosyalist toplumu kurabilir? Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği bugün başlıca kapitalist ülkeleri her alanda geçmedi mi? Sovyetler Birliği, en ileri kapitalist ülke Amerika Birleşik Devletleri'ni birçok alanda geride bırakmadı mı?" (abç). Ve bu sorularla, bizim, Sovyetler Birliği'nin öncü rolü üstüne spekülasyon yaptığımızı kanıtladığını sanıyor.

Oysa, kendi soruları kendisini yanıltıyor! Özellikle birinci soru, bir ya da birkaç kapitalist ülkenin, Sovyetler Birliği'nden (köklü bir biçimde olmasa da) ilerdediğini söylüyor. Son soru da, Sovyetler Birliği'nin ABD'yi, her alanda, ya da çoğunluk alanda değil, birçok alanda geride bıraktığını söyleyerek, aynı sonucu yinelemiş oluyor. Bunlar, ne tutarsız insanlardır, bu ne zavallı bir mantıktır ki, kendi sorularıyla bizi kanıtlıyorlar!

Dünyada iki sistem var. Emperyalist sistemin başında kesintisiz bir süreç içinde görece olarak güçten düşmekte olan, fakat hâlâ *üretim güçlerinin genel gelişme düzeyi* açısından en ileri ülke olan ABD var. Sosyalist siste-

min başında, kesintisiz bir süreç içinde hızla güçlenen, üretim güçlerinin gelişme düzeyi açısından emperyalistleri birçok alanda daha şimdiden geçmiş olan ve *üretim ilişkileri açısından en ileri düzeyi temsil eden* Sovyetler Birliği var.

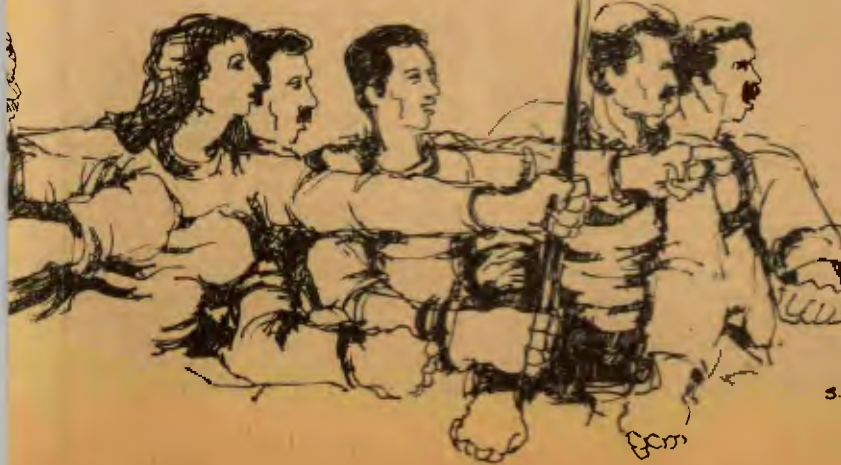
Amerika, feodalizmi yaşamadan, zamanın en ileri kapitalist ülkesi olan İngiltere'den göç ederek yerleşen rafine bir insan malzemesiyle kurulmuş, korkunç bir dinamizmle gelişen bir ülkedir. Lenin'in ve Stalin'in deyimleriyle, feodalizmin geri çekici etkisini yaşamayan, damıtılmış bir kapitalizm at koştuğu bir ülkedir. Kendi toprağı dışında yürüyen I. ve özellikle II. Dünya Savaşı, üretim güçlerini yıkmamış; tam tersine, büyük bir gelişme göstermesini sağlamıştı. Bunların yanı sıra, en önemlisi, kendi emeği sonucu olmayan, dünyanın her yanından emperyalist sömürü yoluyla akan akıl almaz boyutlardaki zenginliklere oturuyordu.

Bolşevikler iktidara geldiğinde, Rusya, feodalizmin ağır yükünü taşıyan orta derecede gelişmiş bir kapitalist ülkedir. İleri kapitalist ülkelere oranla çok geri düzeydeydi. Zaten devrimin gerçekleşmesinde I. Dünya Savaşı'nın yıkıcı sonuçlarının büyük rolü olmuştu. Ardından iç savaş, aşağı yukarı tüm göstergelelerde ekonomiyi 1913 öncesine itti. Ülke büyük yıkım gördü. İnsan malzemesi geriydi. Bunlara karşın, Sovyet insanı göç kamaştırıcı başarıları başarıya koştu. II. Dünya Savaşı geldiğinde, faşist Almanya'ya karşı koyabilecek bir ağır sanayi tabanı kurulmuştu. Ne var ki, II. Dünya Savaşı, büyük ağırlığıyla Sovyet toprağında geçti. Ülke baştan başa yıkıldı. 22 milyon Sovyet evladı kırıldı. Savaş sonrası, dünya sosyalist sistemi oluştu. Sosyalizme yeni katılan ülkeler ekonomilerini ayağa kaldırdı, diye, Sovyet halkı kendi emeğinden kesip bu ülkelere dev yardımını yaptı, *hâlâ* da yapıyor. Batı kaynaklarına göre, Sovyetler Birliği'nin yalnızca Küba'ya yaptığı yardım bugün *günde* 2 milyon dolardır. Sovyetler Birliği'nin, dış ülkelerin sömürüsünden gelen ve emperyalist ülkeleri asıl ayakta tutan emperyalist kârları yoktur. Tam tersine, kahraman Sovyet insanı, sofrasındaki her lokmayı, dünyanın her yanındaki devrimci hareketlerle paylaşıyor. Sovyetler Birliği'nin büyük yardımlarını görmeyen tek bir devrimci hareket gösterilemez.

Tüm bu çok güçlü olumsuz etkenlere karşı Sovyetler Birliği, 50 yıl gibi çok kısa bir sürede kapitalist ülkelerin büyük çoğunluğunu geride bıraktı. Bugün, dünyanın, ikinci en güçlü ülkesi oldu. Lenin, devrimden sonra elektrikleşmeyi ana hedef koyarken, bugün Sovyetler Birliği uzay çağına girdi. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin üretim ilişkileri, geri üretim güçlerini hızla ileri çekici bir rol oynadı, oynuyor.

Bu akıl almaz gelişme, sosyalizmin üstünlüğünü en kesin biçimde kanıtlamaz da ne kanıtlar? Bizim zavallı oportünistlerimiz, neden sosyalizmin üstünlüğünü tartışma konusu yapmışız yalanını yayıyorlar? ABD ile SSCB'nin başladıkları nokta çok farklıdır. Yaşadıkları tarih çok farklıdır. Buna karşın Sovyetler Birliği ABD'yi yakalamıştır. Sorunu bu çerçevenin dışında tartışmak, henüz varılmamış aşamayı varılmış gibi göstermek bilimsellik değildir, yanlışlıktır. Sovyetler Birliği'nin yararına değil, zararına. Gerçekler devrimcidir. Gerçekler, Sovyetler Birliği'nden yanadır. Devrimciler gerçeklerden korkmazlar.

Sovyetler Birliği'nin yağcılığa gereksinimi yoktur. Onların yaşamını, göz kamaştırıcı başarılarından sosyalizm adına gurur duyuyor ama gerçekçi bir yaşamıdır. Hiçbir Sovyet kitabında bugüne dek, Sovyetler Birliği'nin ABD'yi, genel ekonomik açıdan geçtiği yazılmamıştır. G.A. Kozloff'un genel yönetmenli-

S. ERK

ğinde 1977 yılında yayınlanan *Siyasal Ekonomi: Kapitalizm* adlı kitapta okuyalım:

"Kapitalizmin genel bunalımının üçüncü aşamasının ana özelliği şudur: Dünya sosyalist sistemi, ekonomik olarak güçlenirken, insan toplumunun yaşamının en önemli alanında, yani maddi üretimde, kapitalizme karşı utku kazanmak için başarıyla savaşıyor.

(...)

"Dünya endüstri üretiminde sosyalist sistemin hâlâ mutlak egemenliği yoktur, ama her yıl payı artıyor. 1950'de sosyalist ülkeler dünya endüstri üretiminin %20'sinden azını gerçekleştirirken, 1975'de %40'dan çoğunu gerçekleştirdiler. KOMEKON ülkeleri dünya üretiminin üçte birini tutuyor. Dünya sistemlerinin en güçlü devletlerinin, SSCB ve ABD'nin karşılaştırması gösteriyor ki Sovyet ekonomisi ABD ekonomisi ile yarışta büyük bir başarı kazanmıştır. 1913'de, Çarlık Rusyası'nın endüstri üretimi ABD'ninkinin yalnızca %12,5'i idi. 1975'de, SSCB'de endüstri üretiminin hacmi, ABD düzeyinin %80'inden fazlaydı. SSCB, petrol, kömür ve demir cevheri çıkarmada, pik demir ve çelik dökümünde, gübre, mazotlu ve elektrikli lokomotif, traktör, çimento, prefabrik güçlendirilmiş beton levha, yünü, deri ayakkabı, şeker, hayvansal yağ, v.b. üretiminde dünyada ilk sırayı almıştır.

(...)

"Ekonomik gelişmenin önemli bir göstergesi, emek üretkenliğidir. Bu endekse göre, dünya sosyalist sistemindeki ülkeler, hâlâ yüksek derecede gelişmiş kapitalist ülkelerden geridedir. SSCB'nin endüstrisinde emek üretkenliği, örneğin 1975'de, Amerika düzeyinin %55iydi ve bu sayı tarımda daha da düşüktü. Ama SSCB'de emek üretkenliğinin büyüme hızı şimdi, ABD'dekini önemli ölçüde geçiyor. 1951-1975 arasında, SSCB'nin endüstrisinde emek üretkenliğinde yıllık ortalama artış hızı %6,2 iken, ABD'de %3,2 idi.

"Ekonomik büyümenin en genel endeksi, ulusal gelirdeki artıştır. Kişi başına ulusal gelir hacminde, sosyalist ülkeler hâlâ en gelişmiş kapitalist ülkelerin gerisindedir. SSCB'nin ulusal geliri, örneğin, 1975'de ABD düzeyinin %66'sının üstündeydi. Ancak ulusal gelirin büyüme hızı açısından, sosyalist ülkeler gelişmiş kapitalist ülkeleri çok çok geçmiştir. 1951-1975 arasında, ortalama yıllık artış, SSCB'de %8,1 iken, ABD'de ancak %3,1 idi" (G.A. Kozlof, et al, *Siyasal Ekonomi: Kapitalizm*, Moskova 1977, s.389-92).

"Lenin, 1921'de, RKP(B)'nin 10. Tüm-Rusya Konferansı'nda yaptığı konuşmada şöyle demişti:

"Biz şimdi uluslararası devrime ana etkimizli ekonomik siyasetimiz yoluyla yapıyoruz. ... Bu alanda savaşım artık evrensel olmuştur. Bu sorunu bir kez çözdük mü, *hesin ve sonul olarak uluslararası ölçekte kazanmış olacağız*. Bu nedenle bizim için, ekonomik gelişme sorunları kesinlikle olağanüstü önem taşır" (Lenin, c.32, s.437).

Biz de, Lenin'in bu görüşünün günümüz koşullarına uzatarak *Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*'de şöyle yazmıştık:

"Çağımız kapitalizmden sosyalizme geçiş çağıdır diyoruz. Bu değerlendirmeye, kapitalist sistemden kopmuş ayrı bir devrimci merkezin varlığını ve giderek güçlenişini, emperyalist zincirden kopan yeni halkalarla beslenişini yansıtıyor. *Kapitalizmden sosyalizme geçiş süreci*, bir başka deyişle, devrimci merkezin nitel ve nicel olarak güçleniş ve egemen oluş sürecidir. Somut olarak Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerin her alanda ilerlemeleri ve yeni ülkelerin de kapitalist sistemin zayıf halkalarında gerçekleşen devrimlerle sosyalist topluluğa katılmaları sürecidir. Bu süreç

çinde, sosyalist sistemin her alanda emperyalizmi geçmesiyle çağ değişecek, *sosyalizm çağı* açılacaktır. Kuşkusuz, bunun en kestirme yolu, büyük emperyalist ülkelerde devrimin gerçekleşmesidir. Ne var ki, bu şimdilik ufukta görünmüyor. Ve Sovyetler Birliği bu çağın ağır sorumluluğunu tüm güçlülere karşın onurla, üstün başarıyla taşıyor" (agy, s.33).

Durum böyle iken, neden hem zayıf halka ve devrimci durum fikirlerini *reddetmek* için bu kadar çaba harcıyorlar, hem-de dünya devrimci merkezi fikrine (ki bunu da yeni yeni ve çarpıtarak yapıyorlar) bütün güçleriyle *sarılmaya* çaba harcıyorlar? Neden bize "devrimci merkezi" değil de "halkacı" diyorlar? Çünkü biliyorlar ki bizi "anti-Sovyet" olarak gösterilme durumları "çok" zordur. Ama biz dedik, "bu balık başka balık".

Rusya'yı dünya devrimci merkezi ve Rus proletaryasını da enternasyonal proletaryanın öncü gücü yapan, "herhangi bir ülkenin proletaryasının tüm acil görevlerinden en devrimcisi karşı karşıya geldiği zaman bu görevini yerine getirmesi" idi (Lenin, c.5, s.373). Lenin bu satırları yazdığı zaman (1902) bu görev "yalnız Avrupa'daki değil, fakat ... aynı zamanda Asya'daki gericiliğin en güçlü siperinin yerle bir edilmesi" idi (Lenin, c.5, s.373). Bugün, Sovyetler Birliği'nin karşısındaki görev, komünist toplumun nesnel-teknik temellerini kurmaktır, bu yolla aynı zamanda uluslararası alanda emperyalizme üstün gelmektir. Bu görev, bugün herhangi bir ülkenin işçi sınıfına düşen görevler arasında *en devrimcisidir*. Sovyetler Birliği, dünya devrimci merkezidir, çünkü işçi sınıfı hareketinin en yüksek aşamaya ulaştığı yerdir.

Ek: TKP'nin Sesi Radyosu'ndan

TKP dün olduğu gibi bugün de enternasyonalizmin başlıca ölçütünü sosyalist sistemin merkezinde bulunan Sovyetler Birliği'ne, reel sosyalizme karşı tutum olarak saptamıştır. Tüm parti üyeleri egemen sınıfların ve onların ortağı her boydan oportünistlerin anti-Sovyetizmine karşı bugün de en önde savaşıyor. TKP'nin bu ardıcıl tutumunu tartışmaya kalkacak her kimse ancak gülünç olabilir.

Parti düşmanı grup, yeni anti-TKP'cilik çizgisinde yer aldığından beri işte böyle gülmüşlerdir. Bu amaçla ortaya devrimci merkez üzerine hiçbir bilimsel değeri olmayan demagojik savlar atıyor. Bunların yayımlandığı broşürde yaptıkları devrimci merkez tanımlaması tarihsel değildir. Günümüzde başını Sovyetler Birliği'nin çektiği dünya sosyalist sistemi vardır. Ve bu sistem devrim sürecinde belirleyici etkindir. Bu nedenle devrimci merkezin yer değiştirmesi bugün artık pratik anlamı olmayan bir hipotez, varsayımdır.

Günümüzde devrimci merkez artık zayıf halka kavramından ayrılmıştır. Devrimci merkez bu nedenle proleter hareketinin, proleter savaşımlarının en yüksek aşamaya ulaştığı yer değil, yeni bir toplum düzeninin, sosyalizmin, komünizmin kurulma sürecinin geliştiği sistem, Sovyetler Birliği'nin öncülüğündeki dünya sosyalist sistemidir.

Sosyalizmin dünya sosyalist sistemi olmasıyla Sovyetler Birliği'nin rolü, tek başına dünya devrimci hareketinin merkezi olduğu dönemden çok daha fazla artmıştır. Görüldüğü gibi parti düşmanı gurubun Sovyetler Birliği'yle ilgili demagojik yaklaşımı iki noktada açığa çıkıyor. Birincisi günümüzde dünya devrimci merkezinin tek bir sosyalist ülke olmadığı, başında Sovyetler Birliği'nin olduğu

dünya sosyalist sistemi olduğudur. İkincisi böylesi bir evrenin ortaya çıkmasıyla birlikte artık devrimci merkezin bir yerden bir başka yere kaymasından değil, sosyalist sistemin, yeni atılımlarla devrimci merkezin güçlenmesinden söz edilebilir. Parti düşmanlarının devrimci merkez tanımlaması da, bu merkezin yer değiştireceği varsayımı da yanlış ve zararlıdır.

Fedoseyev, Leninciliğin Sosyalist Devrim Teorisi kitabının 294. sayfasında şöyle yazıyor: "Şimdi artık dünya devriminin ana ve esas temelini bir tek ülke değil, fakat bir dünya sisteminde ortak sınıf çıkarlarıyla birbirine bağlı birçok ülke oluşturuyor. Bu durum, sadece devrim güçlerini nicelikçe bir büyüme ifade etmekle kalmıyor, aynı zamanda sınıfsal güçlerin uluslararası dağılımında nitelikçe ileri bir değişime de yol açıyor. İşte parti düşmanı grup bu nitelikçe değişimi yadsıyor. Görüldüğü gibi dünya devrimci merkezi tek bir ülke değil de sosyalist sistem olduğuna göre, devrimci merkezin bir ülkeden başka bir ülkeye kayması söz konusu değildir. Ama eğer parti düşmanları Sovyetler Birliği'nin sosyalist sistemdeki öncü rolünün değişebileceği üzerine kehanette bulunmak istiyorlarsa bunlara şu sorular sorulmalıdır: Bugün hangi kapitalist ülke Sovyetler Birliği'nden köklü bir biçimde ileridir? Hangi ülke bugün devrimini yapsa Sovyetler Birliği'nden çok daha ileri bir sosyalist toplum kurabilir? Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği bugün başlıca kapitalist ülkeleri her alanda geçmedi mi? Sovyetler Birliği en ileri kapitalist ülke Amerika Birleşik Devletleri'ni birçok alanda geride bırakmadı mı? Sovyet halkının yarım yüzyılı aşkın deneylerini, komünist insan tipinin gelişme süreçlerini hangi kapitalist ülke devrimini yaptığı zaman geçebilir? Dahası var günümüz sosyalist sisteminin gelişme yasaları (toplumsal, ekonomik, politik) tıpkı emperyalist ülkelerde olduğu gibi eşitsiz mi? Sosyalist ülkeler böyle kör yasaarla, eşitsiz gelişmelerle birbirlerini mi geçiyor, yoksa sosyalist ülkeler sosyalist entegrasyon süreci içinde sürekli olarak birbirlerine yakınlaşıp, bütünleşiyor mu? Bir sosyalist ülkenin ötekileri geride bırakma gibi milliyetçi amaçlar peşinde koşabileceği söyleniyor mu? Bu sav da Pekin hegemonyacılarının önlerine koydukları milliyetçi amacın ta kendisidir. Bunlar Sovyetler Birliği'ni geçmeyi parti kararı yaptılar. Geldikleri yer biliniyor. Günümüzde artık sosyalist dünya sistemi dünya devrimci sürecinin doğal merkezi olmuştur. Sovyetler Birliği Bilimler Akademisi üyesi Konstantinov başkanlığında bir kolektifin hazırladığı Marksist-Leninist Felsefe'nin Temelleri adlı yapıtta şöyle deniyor: "Rusya'da sosyalist dünya sisteminin oluşmasıyla çağımızın bütün devrimci güçleri için doğal bir merkez oluşmuştur. Dünya devrimci hareketinin başında öteki bütün devrimci güçlere yol gösteren ve destek veren sosyalizm ülkeleri bulunuyor".

Parti düşmanı grup, devrimci merkez üzerine demagojik tezleriyle içinden çıkılmaz bir duruma düşmüştür. Bunlar birinci olarak sosyalist sistemin rolünü gözmezlikten geliyorlar. İkincisi Sovyetler Birliği'nin elde ettiği başarıları, komünizmin kapitalizme kesin üstünlüğünü kanıtlanmasını tartışma konusuna yapmaya yelteniyorlar. Bu, sinsi bir anti-Sovyetizmdir. Uluslararası komünist hareket içinde uzun yıllar devrimci merkez sorunu oportünizme karşı savaşın baş yerini aldı. Komünistler Avrupa'yı merkez sayan görüşlere de, Asya, Afrika ve Latin Amerika'yı merkez sayan görüşlere de kararlı bir biçimde karşı durdular. Merkezinde Sovyetler Birliği'nin olduğu dünya sosyalist sisteminin olduğu dünya sosyalist sisteminin belirleyici rolünü vurguladılar. Bu sistemin dünya devrimci merkezi olduğunu kanıtladılar. Sorun böyle değerlendirilir.